

Forum Historia

5

9. Valtataisteluja ja kapinoita

Tietoisku: Nuijasodan paikkoja Suomessa

Nuijasota vuosina 1596–1597

- Nuijamiehet olivat lähtöisin Pohjanmaalta ja Savosta
- Nuijamiehet toimivat pääosin sisämaassa alueilla, joissa keskushallinnon ote oli heikoin
- Taistelut keskittyivät myös sisämaahan
- Flemingin joukot lähtivät liikkeelle linnoista

Sota alkaa Pohjanmaalta

- Flemingille uskollisten nihtien (jalkaväkisotilaiden) ja talonpoikien yhteenotto Isonkyrön kirkolla 25.11. 1596
- Kyröläiset, ilmajokiset ja lapualaiset talonpojat lähtivät liikkeelle, huovien ja Flemingin kannattajien taloja poltettiin ja omaisuutta anastettiin. Talonpojat lopettivat linnaleirin maksamisen
- Kapinallisten eli nuijamiesten päälliköksi valittiin Turun linnan vankityrmästä paennut Jaakko Ilkka
- Organisoitunut talonpoikaisarmeija lähti etenemään kohti Etelä-Suomea joulukuussa 1596

Nuijamiehet häviävät Nokian taistelun

- Hämeenkyrössä joulukuussa 1596 Ilkan nuijamiesjoukko pakotti Flemingin nihdit vetäytymään
- Fleming saapui ratsuväkinsä ja tykkiensä kanssa Nokialle
- Tykkituli aiheutti hajaannusta ja pelkoa nuijamiehissä, samoin Flemingin lupaus lopettaa linnaleiri ja armahtaa nuijamiehet jos he luovuttaisivat päällikkönsä
- Flemingit joukot surmasivat satoja pakenevia nuijamiehiä
- Jaakko Ilkka otettiin kiinni ja teloitettiin Pohjanmaalla tammikuussa 1597

Nyystölän taistelu

- Tammikuussa 1597 Rautalammin ja Keski-Suomen nuijamiehet kohtasivat vastustajan nykyisen Padasjoen Nyystölässä, Päijät-Hämeessä
- Flemingin joukkoja johtanut sotapäällikkö Tavast lupasi säästää nuijamiesten hengen, jos nämä antautuisivat
- Tavast kuitenkin tapatti lähes 400 antautunutta, mikä pöyristytti monia aatelisiakin

Nuijasotaa Savossa ja Pohjanmaalla

- Savossa oli useita yhteenottoja alkuvuodesta 1597, esim. Juvalla ja Rantasalmella. Savon nuijamiehet lyötiin lopullisesti nykyisen Mikkelin Kenkäverossa ns. Suur-Savon taistelussa
- Pohjois-Pohjanmaalla nousi toinen kapina-aalto ja esim. Kokkolassa nuijamiehet surmasivat nihtejä
- Kapina ja taistelut levisivät jälleen Etelä-Pohjanmaalle, jossa nuijasodan ratkaiseva ja viimeinen taistelu käytiin Kurikan ja Ilmajoen välissä Santavuorella 24.2.1597
- Flemingin joukot voittivat nuijamiehet, mutta tällä kertaa antautuneiden henki säästettiin